

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Miroslavou Hrehorovou v právní věci žalobkyně: **E. K.**, bytem X, zastoupené JUDr. Ladislavem Kolačkovským, advokátem se sídlem AK Rybná 682/14, Burzovní palác, 110 00 Praha 1, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2011, č.X,

t a k t o :

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně se podanou žalobou domáhá zrušení rozhodnutím, kterým žalovaná zamítla námitky proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení č.j. X ze dne 19. 1. 2010. Tímto rozhodnutím byl žalobkyni přiznán od 13.12.2006 starobní důchod podle § 29 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“ a zároveň podle článku 2,3 odst. 1 a 2), článku 4 odst. 1) a 2) , článku 5 odst. 1 a článku 7 odst. 1 a 2) Dohody mezi ČSR a SSSR č. 116/1960 Sb. mezinárodních smluv (dále jen „Dohody“) částkou 2.552,-- Kč měsíčně. Správní orgán I. stupně rozhodoval v případě žalobkyně znovu poté, co předchozí rozhodnutí zrušil Městský soud v Praze rozsudkem č.j. 1 Cad 46/2008-35 ze dne 10. 11. 2009. V odůvodnění soud vytkl správnímu orgánu, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, neboť z něho nebylo zřejmé, pode kterého článku Dohody správní orgán postupoval. Zároveň konstatoval, že rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a skutkových zjištění. V odůvodnění rozhodnutí správní orgán I. stupně uvedl, že základní výměra důchodu činí 1.470,-- Kč měsíčně a stanoví se procentní sazbou výpočtového základu, který činí 1.803,-- Kč. Jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 1.803 za roky 1986 – 2005. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na důchod za 40 roků pojištění činí 60 % VPZ. Výše

procentní výměry činí 1.082,-- Kč měsíčně. S poukazem na příslušné články Dohody správní orgán konstatoval, že žalobkyni vznikl nárok na starobní důchod od data udělení trvalého pobytu na území České republiky, tj. od 13. 12. 2006

Proti rozhodnutí podala žalobkyně námitky, kde vytýkala správnímu orgánu I. stupně, že nepřihlédl k článku 5 odst. 2 Dohody s tím, že nárok na důchod jí vznikl dne 26. 4. 1993, což doložila potvrzením z penzijního fondu Ruské federace ze dne 15. 10. 2007. Zdůraznila, že v době, kdy přesídlila do České republiky (rok 1995), byla již příjemkyní starobního důchodu v Ruské federaci. Žalobkyně namítala, že článek 7 odst. 2 Česká správa sociálního zabezpečení jen mechanicky převzala, aniž by byl do rozhodnutí zakomponován. Má za to, že podle tohoto článku nebyla ČSSZ oprávněna přezkoumávat nárok na starobní důchod, když jí vznikl nárok již v Ruské federaci dne 26. 4. 1993. Stejně tak má za to, že správní orgán neaplikoval článek 4 odst. 1 Dohody.

O námitkách rozhodla žalovaná napadeným rozhodnutím v odůvodnění odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 6 Ads 56/2009 ze dne 20. 5. 2010, kde se zabýval pojmem přesídlení. Žalovaná vycházela z toho, že žalobkyni byl na území ČR povolen pobyt ode dne 13. 12. 2006. Z evidenčního listu důchodového pojištění za rok 2006 ze dne 11. 4. 2007, který byl potvrzen společností Remmer s.r.o. se sídlem Sokolovská 38, 186 00 Praha 8 žalobkyně na území České republiky pracovala celý rok 2006. Žalovaná konstatovala, že žalobkyně i po přesídlení pracovala.

Žalobkyně v žalobě namítá, že žalovaná nepřihlédla k článku 7 odst. 2 Dohody. Podle ní měla žalovaná na žalobkyni nahlížet jako na „pracujícího důchodce“ tedy fyzickou osobu s nárokem na starobní důchod v intencích zákona o důchodovém pojištění. Žalobkyně uvádí, že vykonávala výdělečnou činnost, z níž odváděla pojistné. Ve svém důsledku tak byla znevýhodněna oproti stavu, kdyby žádnou činnost nevykonávala. Žalované vytýká, že mechanickou aplikací článku 4 odst. 2 ve spojení s článkem 7 odst. 1 Dohody rozhodovala proti smyslu zákona o důchodovém pojištění, kterým je především motivace osob s nárokem na starobní důchod aktivně se podílet na ekonomickém životě společnosti. Tato zásada je vyjádřena v ustanovení § 34 zákona o důchodovém pojištění.

Žalobkyně uzavřela, že nesouhlasí s rozhodnutím žalované, neboť došlo k chybnému výpočtu důchodu v důsledku toho, že nebyl aplikován článek 7 odst. 2 Dohody.

Žalovaná nesouhlasí s námitkami žalobkyně s tím, že postupovala zcela v souladu s Dohodou a českými právními předpisy. Podle žalované jí nelze připsat k tíži skutečnost, že žalobkyně byla na území ČR zaměstnána již od 5. 1. 2000 a přitom dle žádosti o starobní důchod ze dne 7. 3. 2007 se na území ČR zdržuje již od dubna 1996, ruským nositelem pojištění jí byl starobní důchod zastaven dne 1. 12. 1998, přičemž trvalý pobyt byl žalobkyni povolen až 13. 12. 2006. Žalovaná tyto skutečnosti považuje za nevyvratitelná fakta, která jsou rozhodná pro aplikaci příslušných článků Dohody. Vzhledem k tomu, že na území ČR pracovala i po přesídlení až do 31. 12. 2008, bylo nutné aplikovat čl. 5 odst. 1 Dohody. Za správný postup považuje i aplikaci čl. 7, podle jehož odst. 1 byl žalobkyni sice zastavena výplata ruského důchodu již ke dni 1. 12. 2008, žalovaná však nemohla od následujícího dne vyplácet důchod, naopak musela čekat, než žalobkyně přesídlí. Teprve poté mohla žalovaná aplikovat čl. 7 odst. 1 Dohody s tím, dle čl. 7 odst. 2 Dohody již nemusela zkoumat, zda-li splňuje podmínky na starobní důchod dle českých právních předpisů, neboť tentýž druh dávky byl již vyplácen ruským nositelem pojištění.

K námitce žalobkyně, že správní orgány nezohlednily ustanovení § 37 zákona o důchodovém pojištění, který řeší nárok na výplatu starobního důchodu v souběhu s výdělečnou činností, žalovaná připustila, že se touto námitkou nezabývala. Nicméně má za

to, že tato otázka není předmětem daného sporu, a proto se jí bude zabývat až po jeho skončení.

Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Po zhodnocení uvedených skutečností dospěl soud k závěru, že žaloba **není** důvodná.

Ze správního spisu soud ověřil informaci, že žalobkyně dne 7. 3. 2007 uplatnila žádost o starobní důchod, kde mimo jiné uvedla, že na území ČR se zdržuje již od dubna 1996, je zde zaměstnána již od 5. 1. 2000, ruským nositelem pojištění jí byl starobní důchod zastaven dne 1. 12. 1998, přičemž trvalý pobyt byl žalobkyni povolen až 13. 12. 2006.

Nejprve soud připomíná, že Dohoda o sociálním zabezpečení mezi ČSR a SSSR ze dne 2. 12. 1959 (publ. pod č. 116/1960 Sb.) bezesporu splňovala požadavky podle čl. 10 Ústavy a v posuzovaném období byla plně aplikovatelnou.

S Ruskou federací byly citovaná dohoda a protokol potvrzeny protokolem z 18. 7. 1997 jako platné, ale následně byly dne 4. 6. 2008 českou stranou jednostranně vypovězeny s účinností k 31. 12. 2008. ve Sbírce mezinárodních smluv publikováno Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 87/2008 Sb.m.s., v němž Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že po vyslovení souhlasu Parlamentem České republiky prezident republiky schválil dne 13. května 2008 ukončení platnosti Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení a Protokolu k této Dohodě, podepsané v Praze dne 2. prosince 1959 a vyhlášené pod č. 116/1960 Sb., ve vztahu k Ruské federaci k 31. 12. 2008.

Použitelností Dohody se zabýval již dříve Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 23. 3. 2005 č.j. 6 Ads 40/2003-48. Mimo jiné konstatoval, že Dohoda je „*typem smlouvy uzavřené na teritoriálním principu, tedy určovala, že důchody přiznávají a vyplácejí orgány sociálního zabezpečení té smluvní strany, na jejímž území občané, kteří mají nárok na důchod, trvale bydlí ke dni podání žádosti o důchod; důchody se přiznávají za podmínek a ve výši stanovené právními předpisy této smluvní strany (čl. 6). Při přiznávání důchodů se plně započítávají doby zaměstnání (jakož i doby jiné jim na roveň postavené) na území obou smluvních stran (čl. 4 odst. 1)*“. Z relativní povahy mezinárodního práva a z úpravy obsažené v Dohodě o sociálním zabezpečení pak podle Nejvyššího správního soudu vyplývá, že tato dohoda byla podle čl. 10 Ústavy ve znění ústavního zákona č. 395/2001 Sb. použitelná „*jen za předpokladu, že v době podání žádosti o důchod byla závazná ve vztahu k nějakému existujícímu státu, na jehož území (posuzováno podle stavu státních hranic ke dni vzniku nároku na důchod) žalobce získal v minulosti doby zaměstnání nebo jiné činnosti, které by byly podle této dohody a podle zákona č. 155/1995 Sb. započítatelné jako doby pojištění*“.

Čl. 4 odst. 1 Dohody je podle citovaného rozsudku nutno vykládat tak, že „*okolnosti započtení doby zaměstnání posuzuje správní orgán podle právního stavu v době svého rozhodování, resp. podání žádosti o důchod, což znamená, že právě k tomuto okamžiku musí též posoudit, zda dohoda platí ve vztahu k určitému státu vzniklému po rozpadu SSSR v závislosti na tom, součástí kterého z těchto států se stalo místo, kde byla doba zaměstnání za existence SSSR odpracována*“.

K jednostrannému vypovězení smlouvy opravňoval Českou republiku čl. 20 bod 2. této Dohody, podle něhož každá ze smluvních stran může vypovědět tuto Dohodu nejméně šest měsíců před uplynutím kalendářního roku. Výpověď bude platit od 1. ledna příštího roku. Soud se shoduje s žalovanou v tom směru, že Česká republika po vypovězení této Dohody již nebyla vázána k plnění povinností vyplývajících z této smlouvy.

Následující bod 3. upravuje režim přiznaných a vyplácených důchodů v případě, že dojde k výpovědi Dohody, a to tak, že budou pokládány za důchody přiznané podle právních předpisů smluvní strany, na jejímž území důchodce bydlí, a dále stanovuje, že nároky vzniklé podle Dohody její výpovědí nezanikají. Dojde-li k výpovědi této Dohody, budou důchody přiznané a vyplácené podle této Dohody pokládány za důchody přiznané podle právních předpisů smluvní strany, na jejímž území důchodce bydlí. Nároky vzniklé podle ustanovení této Dohody výpovědí nezanikají. Podle názoru Nejvyššího správního soudu uvedeného v rozsudku ze dne 8. 7. 2011 č.j. 3 Ads 87/2011-39 článek 20 bod 3. Dohody nemění nic na tom, že „*okolnosti započtení doby zaměstnání posuzuje správní orgán podle právního stavu v době svého rozhodování, resp. podání žádosti o důchod, což znamená, že právě k tomuto okamžiku musí též posoudit, zda dohoda platí ve vztahu k určitému státu vzniklému po rozpadu SSSR v závislosti na tom, součástí kterého z těchto států se stalo místo, kde byla doba zaměstnání za existence SSSR odpracována*“. (Tak jak je podle shora uvedeného rozsudku nutno vykládat článek 4 odst. 1 Dohody.) Podle názoru Nejvyššího správního soudu není rozhodné, zda žadatel o starobní důchod ještě za platnosti Dohody dosáhl věku a získal doby zaměstnání, které odpovídají základním podmínkám vzniku nároku na starobní důchod podle zákona o důchodovém pojištění. Naopak získání potřebné doby pojištění a dosažení stanoveného věku se musí posuzovat podle právního stavu, který tu je v době rozhodování nebo alespoň v době podání žádosti o starobní důchod.

Pro daný případ uvedené závěry znamenají, že žalovaná byla povinna posuzovat žádost o důchod podle Dohody, která zaručovala občanům smluvních stran (po zániku ČSFR a SSSR), tedy České republiky a Ruské federace rovnost v nakládání, pokud tito občané trvale bydlí na území druhé smluvní strany (pokud Dohoda nestanoví jinak – čl. 2). Sociální zabezpečení prováděly orgány té smluvní strany, na jejímž území občan bydlí (podle vlastních právních předpisů - čl. 3 Dohody). Důchody přiznávají a vyplácejí orgány té smluvní strany, na jejímž území občané, kteří mají nárok na důchod, trvale bydlí ke dni podání žádosti o důchod; důchody se přiznávají za podmínek a ve výši stanovené právními předpisy této smluvní strany - čl. 6 Dohody). Podle čl. 7 odst. 2 Dohody poskytne orgán smluvní strany, na jejíž území důchodce přesídlí, důchod podle právních předpisů této smluvní strany. Nárok se nebude přezkoumávat, je-li zaveden důchod téhož druhu. Starobní důchod se poskytne za podmínky dosažení věku potřebného pro výplatu tohoto důchodu podle právních předpisů smluvní strany, na jejíž území důchodce přesídlil (byl-li vyplácen důchod před přesídlením orgánem druhé smluvní strany, tento orgán výplatu zastaví od 1. dne měsíce následujícího po přesídlení - čl. 7 odst. 1 Dohody). Protokol k Dohodě, jenž tvoří podle čl. V nedílnou část Dohody, stanoví v čl. II, že ustanovení článků 7 a 8 Dohody bude použito tehdy, jestliže občan přesídlil nebo se navrátil natrvalo z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany se souhlasem smluvních stran. Přesídlil-li občan před účinností Dohody, předpokládá se, že souhlas byl dán, pokud z okolností nevyplývá opak.

Nezákonnost rozhodnutí podle žalobkyně žalovaná způsobila tím, že nepřihlédla k článku 7 odst. 2 Dohody a nezohlednila skutečnost, že jako pracující důchodce odváděla do českého pojistného systému povinné odvody.

Žalovaná na případ žalobkyně aplikovala článek 5 odst. 1 Dohody. Podle něhož: *„Občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z výdělku dosaženého v zaměstnání v zemi, do níž přesídlili.“*

Odstavec 2. tohoto článku zní: *„Občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili. Stejně se postupuje při výpočtech důchodu a jiných dávek u občanů, kteří přesídlili z jedné země do druhé po přiznání důchodu nebo jiné dávky.“*

Ze znění tohoto ustanovení je nepochybné, že pro jeho výklad je klíčový význam pojmu „přesídlení“. Jestliže by totiž žalobkyně pracovala v České republice před přesídlením, pak by se na ni odstavec 1 nevztahoval; pokud by v České republice pracovala po přesídlení, pak by se na ni odstavec 1 vztahoval.

V daném případě není sporu o tom, že žalobkyně přesídlila na území České republiky dne 13. 12. 2006, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení k trvalému pobytu. Spornou skutečností není ani to, že žalobkyně po tomto datu na území ČR pracovala, a to až do 31. 12. 2008. Pro posouzení věci je rozhodné, že žalobkyně po svém přesídlení do ČR nadále pracovala, a že v České republice měla výdělky. Podle názoru soudu žalovaná tak aplikovala správně ustanovení § 5 odst. 1 Dohody. Při posuzování těchto případu není rozhodné, zda žadatel o starobní důchod pobíral v Ruské federaci důchod téhož druhu. Tato skutečnost je podstatná z toho důvodu, že se nárok nepřezkoumává. V souzené věci nastala situace, kdy žalobkyně pobírala již v Ruské federaci starobní důchod, žalovaná tak neposuzovala, zda splnila nárok na dávku z důchodového pojištění dle českých právních předpisů. Konkrétně, zda splnila potřebnou dobu pojištění. Postupovala přesně, jak je stanoveno v čl. 7 odst. 2 Dohody, podle něhož důchod poskytne orgán smluvní strany, na jejíž území důchodce přesídlí, důchod podle právních předpisů této smluvní strany. Nárok se nebude přezkoumávat, je-li zaveden důchod téhož druhu. Starobní důchod se poskytne za podmínky dosažení věku potřebného pro výplatu tohoto důchodu podle právních předpisů smluvní strany, na jejíž území důchodce přesídlil.

Pokud žalobkyně namítá, že správní orgán neaplikoval ustanovení § 37 zákona o důchodovém pojištění soud opakuje, že žalobkyně podala žádost o starobní důchod v době, kdy byla platná Dohoda. Ta ve zmíněném článku 5 upravovala postup při vyměřování důchodu. Žalovaná měla vyměřit důchod z výdělku dosaženého na území ČR, což učinila a vypočítala důchod ke dni 13. 12. 2006, kdy žalobkyně přesídlila. Je pravdou, že žalovaná již nezohlednila další příjmy, kterých žalobkyně dosáhla na území ČR, neboť vycházela z let 1986-2005. Soud je toho názoru, že žádost o důchod má Česká správa sociálního zabezpečení posuzovat ve vztahu aplikace Dohody ke dni podání žádosti o důchod. Vzhledem k tomu, že žalobkyně v Ruské federaci pobírala dávky důchodového pojištění, žalovaná neposuzovala nárok dle českých právních předpisů, tedy ani skutečnost, zda žalobkyni náležel důchod v souběhu s výdělečnou činností. Podle názoru soudu tato skutečnost nemá vliv na zákonnost rozhodnutí. Bude na žalobkyni, zda podá žádost o dopočítání dob pojištění a o zvýšení důchodu.

Podle názoru soudu, žalovaná postupovala v souladu s právními předpisy, které byly platné v době jejího rozhodování, resp. v době podání žádosti o starobní důchod, a proto žalobu jako nedůvodnou zamítl dle § 78 odst. 7 s.ř.s.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, proto jí náhrada nákladů řízení nenáleží a žalované nenáleží náhrada nákladů řízení ze zákona.

P o u ě n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 14. prosince 2012

JUDr. Miroslava Hrehorová v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Ivana Viterová